5.5. A 2004/149-es sz. törvény (2004/424-es sz. H. K.) megváltoztatja és kibővíti az 1995/64-es sz. csődtörvényt.
5.6. Az országos kis- és középvállalatok és szövetkezetek hivatalának 2004/143-as sz. rendelete (2004/427-es sz. H. K.) tartalmazza az idetartozó kereskedelmi társaságok részvételének feltételeit a 2004-ben megrendezésre kerülő vásárai során.
5.7. Az országos versenytanács 2004/94-es sz. rendelete (2004/443-as sz. H. K.) tartalmazza az állami pénzügyi segélyek nyilvántartására vonatkozó szabályokat.
5.8. A 2004/190-es sz. törvény (2004/470-es sz. H. K.) a mezőgazdaságban működő kereskedelmi egységeket érintő kedvezményeket tartalmazza.
5.9. A 2004/244-es sz. törvény (2004/543-as sz. H. K.) megváltoztatja és kibővíti az 1992/84-es sz. törvényt a szabad kereskedelmi zónák területén.
6.1. Az országos pénzügyi auditorok testületének 2004/27-es sz. rendelete (2004/356-os sz. H. K.) tartalmazza a pénzügyi auditálást végző szakemberek névsorát és lakcímét.
7.1. A 2004/537-es sz. kormányhatározat (2004/378-as sz. H. K.) tartalmazza a 2003/96-os sz. sürgősségi kormányrendelet alkalmazására vonatkozó módszertani normákat a terhes nők munkavédelmét illetően.
8.1. A 2004/739-es és 740-es sz. kormányhatározat (2004/446-os sz. H. K.) tartalmazza a külföldön dolgozók valutában való bérezésének rendszerét.
8.2. A 2004/741-es sz. kormányhatározat (2004/446-os sz. H. K.) megváltoztatja az 1995/518-as sz. kormányhatározat mellékletét: a kiszállásra és szállásra járó juttatások értékét euróban több országban.
8.3. A 2004/743-as sz. pénzügyminisztériumi rendelet (2004/496-os sz. H. K.) kiterjeszti az 1997/831-es sz. kormányhatározat alkalmazását a meghatározott összegű nyugta alkalmazására is.
9.1. A 2004/44-es sz. sürgősségi kormányrendelet (2004/503-as sz. H. K.) meghosszabbítja 2004. 12. 31-ig a kasszagépek kötelező használatát a taxisok és bérlők esetén.
10.1. A 2004/59-es sz. törvény (2004/367-es sz. H. K.) tartalmazza a közép-európai országok közötti megállapodást a felsőfokú oktatás területén (CEEPUS II).
10.2. A 2004/158-as sz. törvény (2004/467-es sz. H. K.) hatályon kívül helyez több jogi rendeletet.
10.3. A 2004/240-es sz. törvény (2004/552-es sz. H. K.) előírja a termelők felelősségét a hibás termékek gyártásából származó veszteségek esetén.

Pásztor Csaba

Hírek

●XIII. RMKT Közgazdász Vándorgyűlés, Kolozsvár, 2004. október 8–9.

Modernizáció a gazdaságban – növekedési kilátások, felzárkózási esélyek

A plenáris ülés meghívottai:

- **Bokros Lajos,** professzor, Közép-Európai Egyetem (CEU), Budapest: *A rendszerváltás utáni gazdaságpolitikák pozitívumai és hiányosságai Romániában*
- **Constantin Popescu**, egyetemi professzor, dékán, Bukaresti Közgazdaságtudományi Akadémia, Általános Gazdaságtan Fakultás: *Románia gazdaság fejlődésének iránya és buktatói 1989 után*
- **Vasile Puşcaş**, megbízott (delegált) miniszter, európai uniós tárgyalási bizottság elnöke, Európai Integrációs Minisztérium: *Az európai uniós csatlakozási tárgyalások jelenlegi helyzete Romániában*
- **Török Ádám**, az MTA levelező tagja, egyetemi tanár, Veszprémi Egyetem, Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem: *A magyar vállalati versenyképesség alakulása és tényezői 2000 után.*

Szekcióülések:

- **Informatikai felzárkózás a gazdaságban** (Vitaindító: Bodosi Imre, ügyvezető, Hamor Soft Kft., Sepsiszentgyörgy: *Informatika és vállalkozás,* Elekes Sándor, ügyvezető, Nextra Kft.: *Informatika és gazdaság a harmadik évezred küszöbén)*
- **Versenyképesség a gazdaságban** (Vitaindító: Colţea Tibor, társtulajdonos, Tipoholding és Milotai Anikó, tanársegéd, Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Közgazdasági Fakultás: *A munkatermelékenység, mint a versenyképesség meghatározó eleme)*
- **A szolgáltatások helyzete a román gazdaságban** (Vitaindító: Juhász Mónika Anetta, Ph.D hallgató, Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Közgazdasági Fakultás: *A „Harmadik Szektor" a Harmadik Évezredben. A Romániai szolgáltatási szektor.*
- **Infrastruktúra és vidékfejlesztés** (vitaindító: Dr. Vincze Mária, egyetemi professzor, dékánhelyettes, Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Közgazdasági Fakultás: *A vidékfejlesztés szűk keresztmetszetei)*

Részletes információk az RMKT titkárságán (Kolozsvár, Aurel Suciu u. 12. sz.), telefonon: **0264-431488**, email-en: **rmkt@from.ro** igényelhetők.

●VI. Civil Fórum 2004 – Ahol a civilek összefognak, Kolozsvár, szeptember 9–12.

A civil szféra esélyei az EU-s csatlakozás folyamatában

Szeptember 9., csütörtök

14.00– Az Erdélyi Magyar Civil Szervezetek Szövetségének alapító közgyűlése.

18.00–22.00 Regisztráció, elszállásolás

Szeptember 10., péntek – Plenáris ülés

7.00–9.00 Regisztráció, elszállásolás, reggeli

9.00–9.30 Megnyitó, köszöntő
Bíró Károly, az Erdélyi Magyar Civil Szervezetekért Alapítvány elnöke
Bálint-Pataki József, a Határon Túli Magyarok Hivatalának elnöke

9.30–10.00 **dr. Bódi György**, az Esélyegyenlőségi Kormányhivatal Civil Kapcsolatok Igazgatóságának igazgatója
A civil lét fogalma és tartalma az EU-ban, ennek hatásai a csatlakozó országok civil társadalmára

10.00–10.30 **Niculescu Anton**, a Romániai Magyar Demokrata Szövetség ügyvezető alelnöke
Az Európai Unióval kapcsolatos Információk szórása Romániában

10.30–11.00 **Doina Şerban,** Az Európai Bizottság romániai kirendeltsége által működtetett európai uniós Programiroda task-menedzsere
Az EU-csatlakozás kihívásai a romániai civil szféra számára

11.30–12.00 **Pomogáts Béla,** az Illyés Közalapítvány elnöke
A kultúra esélyei az EU-s csatlakozás folyamatában

12.00–12.30 **Potozky László,** a Polgár-Társ Alapítvány ügyvezető igazgatója
A civil szervezetek fenntarthatósága

15.00–17.30 ***Vitafórum:*** *Jogi és erkölcsi szabályozások a civil szférában*

Vitaindító előadások: **Kató Béla,** az Erdélyi Református Egyházkerület főjegyzője és a Sapientia Alapítvány elnöke, **Smaranda Enache,** a Pro Európa Liga vezetője

Moderátor: **Kolumbán Gábor,** a CIVITAS Alapítvány elnöke

18.00–19.00 ***FŰSZÁL*** együttes előadása

21.00–22.00 Kötetlen beszélgetés a *Csiha Emese-teremben*

Szeptember 11., szombat – Szekciótanácskozások

8.30–10.00 Szakmai szekciók munkálatai

10.30–12.00 Szakmai szekciók munkálatainak folytatása

14.30–17.30 Tematikus tanácskozás: ***Önrendelkezés és civil szféra***

18.00–20.00 Tematikus tanácskozás: ***Stratégiák és támogatási rendszerek***

A rendezvény teljes időtartama alatt a résztvevő szervezetek kiállításon népszerűsíthetik tevékenységeiket.

Szakmai szekciók leírása és programtervezete

Egyházi szekció: *Kisebbségi egyházak az EU-ban*
Épített örökségvédelem szekció: *Az EU-s csatlakozás kihívásai az építészeti örökségvédelem terén*
Ifjúsági szekció:*Ifjúsági pályázati rendszerek az EU-ban*
Környezetvédelem szekció: *A romániai környezetvédelmi civil szféra* az *Eu-s csatlakozás előtt és után*
Média szekció: EU-s *csatlakozás és szabadsajtó*
Művelődés szekció: *Az élethosszig tartó tanulás megalapozása,* a felnőttképzés *feltételeinek megteremtése*
Oktatási szekció: *Új kompetenciaelvárások a XXI. század elején,* a pedagógusmesterség összetevői
Szociális szekció: *Európai uniós és hazai pénzalapok. Kihívások és lehetőségek* a romániai magyar szociális szervezetek számára.
Szórvány szekció: *Szórványösszefogás – közösségrehabilitációs küzdelmünk közvetlen integrálásának esélyei az összmagyar és EU-s felzárkóztatás folyamatában*
Gazdasági szekció:*Összefogás a vidékfejlesztés érdekében az EU-s csatlakozás folyamatában*

Szervezők:

Ciotlăuş Judit, a Romániai Magyar Közgazdász Társaság ügyvezető titkára
Cím: 400440 Kolozsvár, Aurel Suciu u. 12. sz.
Tel/fax: 0264-431488
E-mail: rmkt@from.ro

Csomós Attila, a Romániai Magyar Gazdák Egyesülete Maros megyei szervezetének elnöke
Cím: 540342 Marosvásárhely, Lapusna u. 23. sz.
Tel/fax: 0265-268125
Mobil: 0740-371211
E-mail: rmgems@rdslink.ro

Az EU-csatlakozás a vesztesek vagy nyertesek jövőképét vetítve elénk, nyilvánvalóan bárki számára világos, hogy a nyertesek útjának keresésére terel minden reálisan képzelgő szakembert. Talán a romániai (közvetlenebbül az erdélyi) vidék az, amelyik veszélyeztetettsége jelenlegi elemzés tárgyaként minden másnál világosabban látható. Amennyiben a következő három évben az erdélyi magyarlakta területek gazdálkodása nem talál magára – sajnos rendkívül rövid ez az időszak –, nem alkalmaz olyan modelleket, amelyek az európai versenygazdaságban képesek lesznek egyenlő partnerként megjeleníteni önmagukat, a vidék exodusának elkerülhetetlen folyamata következik be. A visszaszerzett földjeink, egyházi vagyonaink, az újraéledt erdei és legelői kisbirtokosságaink mind-mind csak egy holt keret az aktivizálható összefogás, tudásszerzési kapacitás növelése, a modernizációs lehetőségek kihasználása nélkül. Ma már olyan kényszer nehezedik a vidék iránt érzékeny szakemberek vállára, hogy a gyors gondolkodás, döntéshozás és cselekvés elmaradása esetén egyszerűen a vesztesek súlyos, visszafordíthatatlan gondjaival kell számolnunk. A felgyorsított tettek a perspektíva lehetőségét nyithatják a vidék előtt. A lakosság többségét képező vidék sorskérdése a szakemberek és politikusok gyors összefogása nyomán, a saját tevékenységük keretében vállalt felelősségük tudatában prioritássá kell kinője magát.

A gazdasági szekció programtervezete:

A. Előadások:

Dr. Vincze Mária, a Babeș-Bolyai Tudományegyetem Közgazdasági Fakultásának dékánhelyettese, egyetemi professzor, Kolozsvár: *A vidékfejlesztés szűk keresztmetszetei*

Somogyi Norbert, a franciaországi Magyar Köztársaság Nagykövetségének képviselője, Párizs: *Falufejlesztés és felújítás, a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése. Alternatív jövedelemszerzést biztosító mezőgazdasági tevékenységek fejlesztésének szükségessége az EU-hoz való csatlakozás folyamatában.*

Dr. Szabó Zoltán, a Magyar Termelői Értékesítő és Szolgáltató Szervezetek/Szövetkezetek HANGYA együttműködésének ügyvezető titkára, Budapest: *A szövetkezetek szerepe az Európai Unióhoz való csatlakozásban*

Somai József, a Romániai Magyar Közgazdász Társaság elnöke, Kolozsvár: *A szövetkezetesítés a falu esélye*

Lantos Tamás, az Ormánság Alapítvány vezetője, Pécs: *Az EU tájakra, vidéki térségekre, mezőgazdaságra, agrárnépességre gyakorolt várható hatásáról*

B. A Gazdasági Civil Parlament gyűlése

●Emlékeztető

2004. június 17-én, szombaton 12.00 órai kezdettel a *Párbeszéd a jövőért* című RMDSZ program keretében találkozott a Romániai Magyar Közgazdász Társaság (RMKT) vezetősége és a Romániai Magyar Demokrata Szövetség (RMDSZ) országos vezetése.

Jelen volt:

- Markó Béla, az RMDSZ elnöke
- Kerekes Gábor, az RMDSZ Gazdasági Főosztályának alelnöke
- Somai József, az RMKT elnöke
- Colțea Tibor, az RMKT pénzügyi alelnöke
- Dr. Kerekes Jenő, az RMKT tiszteletbeli elnöke.

Miután **Markó Béla** bemutatta a *párbeszéd a jövőért* program szükségességét és célját, dr. Kerekes Jenő első felszólalóként, mint a társaság régi elnöke, jelezte, hogy az RMKT alakulását követő időszakban a kapcsolat az RMDSZ és az RMKT között megfelelő volt. Az RMKT szakmai tanácsadását több esetben igénybe vette az RMDSZ, azonban a későbbi időszakban ez a kapcsolat nem vált rendszeressé és intézményessé. Az utóbbi években sajnálatosan a gazdasági jellegű RMDSZ rendezvényeken nem igényelték az RMKT intézményes jelenlétét.

Colțea Tibor hangsúlyozta, hogy az egyik legfontosabb közösségi cél: a szülőföldön való megmaradás és boldogulás. Ennek gazdasági feltételeiről mint kulcskérdésről beszélt, kiemelve az RMDSZ és RMKT lehetséges együttműködését ebben a kérdéskörben, amelyet eddig az RMDSZ nem használt ki, taglalva úgy a munkaadói, mint a munkavállalói oldalról jelentkező igényeket és lehetőségeket.

Somai József kifejezte elégedettségét, hogy létrejött ez a párbeszéd és egyetértésben az előtte szólókkal, a kapcsolatot a két fél között nem tekinti kielégítőnek, hiányolva az RMDSZ részéről a kellő figyelmet az RMKT által végzett gazdasági közéleti tevékenységre vonatkozóan. Egyik példa erre az a tény, hogy az RMKT legjelentősebb szakmai rendezvénye, az évi vándorgyűlései idején, amelyekről idejében értesítették az RMDSZ vezetőségét, négy évben egymás után (Szatmárnémeti, Gyergyószentmiklós, Sepsiszentgyörgy és Csíkszereda) ugyanazon időpontokban az RMDSZ SZKT gyűlést szervezett, így a gazdasági kérdésekkel foglalkozó parlamenti (és SZKT) tagoknak négy éven át nem volt lehetőségük részt venni a szerintünk az erdélyi magyar közösség számára fontos gazdasági eseményt jelentő rendezvényen. Az erdélyi magyarságot érdeklő, igen fontos tematikákkal rendezett vándorgyűléseken hazai előadók mellett olyan jelentős személyek adtak elő, mint például: Barát Etele, Balázs Péter (két alkalommal), Bokros Lajos (két alkalommal), Valentin Lazea, a Román Nemzeti Bank tanácsosa, Leonard Orban, a Román In-

tegrációs Minisztérium államtitkára, Kovács Álmos, a Magyar Nemzeti Bank alelnöke, stb.

Úgy tekinti, hogy a gazdasági háttér megteremtéséhez az anyagi támogatási rendszer messze nem elégíti ki az igényeket, hogy az itthon maradáshoz szükséges feltételeket képes lehessen az erdélyi magyarság megteremteni. Nemrég (a Gazdasági Civil Parlament közgyűlésén) kérték az Új Kézfogás Közalapítvány támogatási összegének emelését, az Illyés Közalapítvány és a Communitas Alapítvány keretében a külön gazdasági szaktestület létrehozását. Ez a felkérés válasz nélkül maradt az illetékesek részéről, pedig ez a kérdés tárgyalásra érdemes közügy. A társaság támogatásával sem lehetnek elégedettek. Az utóbbi négy év leforgása alatt például a vándorgyűlések szervezési költségeinek fedezésére a négyszeri pályázatra csupán egy alkalommal kapott a társaság a Communitas Alapítványtól ötmillió lejes jelentéktelen támogatást, holott ez a rendezvény és általában a tevékenységük teljes egészében az erdélyi magyarság közösségi, s különösen az erdélyi gazdasági szereplők érdekeit szolgálják.

Úgy tekintjük, hogy a társaság kezdettől fogva folyamatos fejlődésen ment át, sőt mióta saját székházuk és ügyvezetésük van, a társaság tevékenysége fellendült:

- Jelenleg közel 5 000 kötettel rendelkező közgazdasági szakkönyvtáruk van az egyetemisták és a gazdasági kérdések iránt érdeklődők rendelkezésére, mindennapi könyvtárosi szolgálattal;
- 1998-tól saját szakfolyóiratot, a *Közgazdász Fórum*ot jelenteti meg (kéthavonként);
- számos kiadványuk jelent meg, melyek közül megemlítették: A*z erdélyi magyar gazdasági gondolkodás múltjából* I-II. kötet, *Széchenyi és Erdély*, *Gazdaság-eurorégiók*, stb. tanulmánykötetek. Tervükben van *Az erdélyi magyar gazdasági gondolkodás múltjából* III. kötetének kiadása is;
- készülőben van a román–magyar 17–18 ezer szót tartalmazó gazdasági szakszótár (remélhetőleg ebben az évben kiadásra kerül);
- egy 14 tagú kutatócsoportot hoztak létre: a szövetkezetek múltja, jelene, jövője tematikával, mely keretében együttműködnek elismert gazdaságtörténészekkel és gazdasági szakemberekkel, mint például Csetri Elek, Egyed Ákos, dr. Kerekes Jenő, Györfy Dénes, bevonva még számos fiatal doktort vagy doktorandust
- megítélésük szerint egy nagyon jól működő ifjúsági szervezetük van, a RIF. Kitűnő országos vagy helyi jellegű szakmai programokkal nagyszámú fiatal közgazdász mozgósítására képes. Országos szakmai tanácskozásokat szerveztek, hazai és külföldi neves előadókkal. Örvendetes, hogy biztosítva látják a társaságuk tevékenységének a folytatását. Elégedetlenkedve állapítják meg, hogy az ifjak több pályázatot nyújtottak be, melyet sajnálatosan a Communitas Alapítvány egyáltalán nem támogatott;

Furcsának találják azt is, hogy az IHM és az RMDSZ által meghirdetett pályázatra benyújtott támogatási kérelmük, melyben internetes gazdasági újságra és állásközvetítő weblap működtetésére kértek támogatást, a Kuratórium elutasította, de ugyanezt a projektet a pályázatkezelők meghirdették és egy hónap leforgása alatt megvalósították. Illendőnek tartották volna legalább a konzultálást a pályázókkal, mert ebben a két kérdésben a szakma az ők felükön van.

Az elkövetkező időszak gazdasági kihívásai nagyok. Az erdélyi magyarság, de főleg a vidék teljesen felkészületlen az EU-csatlakozásra. Az erdélyi magyarság össztársadalmi összefogására van szükség a következő időszakban, hogy ezeknek a kihívásoknak az erdélyi magyar közösség eleget tudjon tenni, s minél kevesebben legyenek a csatlakozás vesztesei. Ahhoz, hogy eleget tudjunk tenni a nagy és sürgős kihívásoknak, javasolják:

- (az RMDSZ programjában foglaltak szerint is) létre kell valóban hozni egy agrárpolitikai és vidékfejlesztési munkacsoportot,
- javasolják egy gazdasági kutatóbázis (intézmény) létrehozását, amelyben az RMKT aktív szerepet tud vállalni, tekintettel arra, hogy már több éve tematikus kutatómunkát szervez, amelynek eredménye az eddig kiadott tanulmányok, szakkönyvek, szótár, szakmai pályázatok kiírása, szakmai konferenciák szervezése stb. (Utólagos megjegyzés: Úgy hisszük, hogy a Bölöni Farkas Sándor Alapítvány megfelelő jogi keretet képes biztosítani ennek a tevékenységnek),
- az erdélyi médiában nagyobb szerepet kellene biztosítani a gazdasági tematikáknak.

Markó Béla következtetése: Jogos az elégedetlenség és jogos az együttműködés hiányáról beszélni. Kifejtette, hogy az RMDSZ és az RMKT is dolgozik gazdasági vonalon, de párhuzamosan. Úgy látja, hogy az egyik legfontosabb eredménye lehet ennek a találkozónak, ha a jövőben az RMDSZ kihasználná az RMKT tevékenységében rejlő szakmai tapasztalatot. Szerinte az RMDSZ-nek nem kell mindenhez értenie, de meg kell keresse a legjobb szakembereket különböző célok elérésére. Az erdélyi magyar gazdaság állapotát tekintve a 24. órában vagyunk, szövetkezet, egyházi vagyon, EU-felzárkózás tekintetében közös megoldásokat kellene keressünk. Véleménye szerint az RMKT munkája látható.

Markó Béla ajánlása:

- jobban oda kellene hogy figyeljen az RMDSZ az RMKT tevékenységére, a Communitasnak támogatnia kell az RMKT tevékenységét, kiemelten a román–magyar gazdasági szakszótár megjelentetését;
- meg kell nézni a Communitas jövőbeli lehetőségeit, meg azt, hogy az Új Kézfogás Közalapítvány hogyan tudná támogat-

ni a gazdasági kultúrára való nevelést, képzést, kutatást ahhoz, hogy az erdélyi magyar közösség képes legyen felkészülni úgy, hogy a legkevesebb veszteség (megrázkódtatás) érje az EU-csatlakozás nyomán.

Kerekes Gábor: elmondta, hogy ő is elégedetlen az eddigi együttműködéssel, szerinte azonban nem lehet teljes mértékben párhuzamosságról beszélni, hanem a gazdasági főosztály más prioritásokkal foglalkozott. A célzott területek: önkormányzatok és az EU-s felzárkózás. Szerinte a visszakapott vagyonok hasznosításával többet kellene foglalkozni, véleménye szerint ebben a kérdésben egy olyan civil szervezet, mint például az RMKT hatékonyabb lehetne.

Jelenleg a legnagyobb kihívás a Nemzeti Fejlesztési Terv (2005–2007) elkészítése, amelyben az RMDSZ is szerepet vállalhat. Felkéri az RMKT-t szakmai közreműködésre.

Markó Béla véleménye szerint rendszeresíteni kell a párbeszédet, félévenként meg kellene beszélni a két szervezet közös dolgait.

A tárgyaló felek egyöntetűen szükségesnek tartják a kapcsolattartás jobbítását.

Az emlékeztetőt a párbeszéden jelenlévő három RMKT tisztségviselő jegyezte, Kolozsvárott, 2004. július 19-én.

Rezumatul revistei în limba română

Aniversarea a 200 de ani de la naşterea lui Szentkirályi Zsigmond – Memento

SOMAI JÓZSEF

În ziua de 29 mai a.c. în organizarea comună a Asociaţiei Economiştilor Maghiari din România, Societatea Muzeului Ardelean şi Asociaţia Tehnică din Ardeal, a avut loc în cadru festiv aniversarea a 200 de ani de la naşterea omului de ştiinţă, eminentului reprezentant al mineritului ardelean din sec. al XIX-lea, membru al Academiei de Ştiinţă Ungar, Szentkirályi Zsigmond. Opera principală a lui publicată în 1841, a fost primul care a reuşit să prezinte mineritul ardelean, importanţa lui pentru economia naţională. În această lucrare se pronunţă pentru eliberarea pământului, pentru eliberarea mineritului de sub dependenţa proprietăţii moşiereşti. A avut un rol important în reorganizarea mineritului din Ardeal, a participat activ la elaborarea unor serii de legi şi ordonanţe privind mineritul. Ani de a rândul a redactat Calendarul mineritului ardelean, care avea un conţinut ştiinţific, conţinea date statistice privind mineritul din Ardeal, invenţiile noi privind modernizarea mineritului, cele mai noi publicaţii ale literaturii de specialitate indigene şi din străinătate. După pensionare a trăit în Cluj, o perioadă fiind şi primarul acestui municipiu. A decedat la 16 aprilie 1870, la vârsta de 66 de ani şi este înmormântat în cimitirul central din Cluj.

Ars longa, vita brevis

(Interviu cu d-l Csetri Elek, membru extern al Academiei de Stiinţe Ungar)

SOMAI JÓZSEF

Interviul a fost realizat de Somai József cu d-l doctor Csetri Elek, profesor universitar în pensie a Universităţii Babeş-Bolyai din Cluj, membru extern al Academiei de Ştiinţe Ungar, cu ocazia împlinirii vârstei de 80 de ani. Din interviu putem cunoaşte viaţa, activitatea instructiv educativă, extrem de bogata activitate de cercetare ştiinţifică a cunoscutului om de ştiinţă, mult apreciat atât în ţară, cât şi în străinătate. În decursul celor peste cinci decenii în care, pe lângă valoroasa activitate de dascăl, a desfăşurat o prodigioasă activitate de cercetare ştiinţifică, concretizată în volume individuale, precum şi la care a fost coautor, cărţi într-un număr mare, cuprinzând lucrări ştiinţifice, apărute în ediţia Academiei Române, Academia Ungară şi la o serie de edituri din ţară şi din străinătate. Cercetările ştiinţifice ale academicianului Cseri Elek au cuprins evenimentele politice, economice şi culturale din Ardeal în secolele XVI-XVIII, relaţiile comerciale dintre Ardeal şi voevodatele române în sec. al XVI-lea, rolul marilor personalităţi în modernizarea economiei ardelene în general, şi al agriculturii în special. A participat la elaborarea istoriei economice a ţării noastre, iniţiată de Academia Română şi condusă de academicianul N.N. Constantinescu. A publicat monografia marelui cercetător al limbii tibetane Kőrösi Csoma Sándor, care a elaborat dicţionarul englez şi al limbii tibetane, monografia omului de ştiinţa şi inventator jezuit Fridvadlszki János (1730-1784).

Deasemenea în interviu s-a arătat, în mod concret, greutăţile de care s-a lovit în regimul comunist în activitatea sa de cercetare, datorită indicaţiilor venite din sus în privinţa temelor şi a modului de tratare a lor, din cauza cenzurii necruţătoare. Drept urmare foarte multe lucrări, studii pe care le-a elaborat nu au putut să vadă lumina tiparului. La începutul anului 1990, după schimbarea regimului, sertarele birolui său erau pline cu

manuscrise care nu au putut fi publicate din cauzele cunoscute.

În final d-l academician a arătat că și în prezent lucrează cu zel la elaborarea de studii și lucrări de cercetare importante, dorința prioritară a domniei sale fiind prelucrarea bogatul material adunat de dânsul în cursul deceniilor, însumând peste zeci de mii de fișe, care constituie un material deosebit de prețios pentru cunoașterea economiei, culturii și politicii din Transilvania în secolele XVI-VVIII.

Marketing – șah-la rege

REIKLI MELINDA

După ce se prezintă diversele definiții privind marketingul, în lucrare se arată că activitatea de marketing nu se limitează numai la cunoașterea pretențiilor și necesităților consumatorilor și satisfacerea lor, adică o orientare exclusivă spre consumator. Întrucât piața întrunește nu numai pe consumatori, respectiv pe cumpărători, ci și pe reprezentanții concurenței, adică pe cei care oferă pe piață mărfurile lor, orientarea spre piață, cuprinde atât orientarea spre cumpărător, cât și orientare spre concurență.

Pornind de la această părere autorul lucrării declară categoric că marketingul nu este altceva decât un război, întrucât scopul urmărit prin activitatea de marketing este mărirea numărului consumatorilor produselor, ceea ce se poate realiza numai prin acapararea clienților de la concurență. Acest război de marketing diferă de războiul luat în înțelesul clasic, deoarece câmpul de luptă este mintea, rațiunea consumatorului, deci războiul de marketing este de fapt o vânătoare de craniu uman, câștigarea gândirii consumatorului. Victoria va aparține acelei întreprinzător care reușește să ocupe cele mai bune poziții în creierul, în gândirea a mai multor consumatori. În această luptă cele mai eficiente mijloace sunt: diferențierea și poziționarea.

În lucrare se arată în mod detaliat conținutul acestora. Obiectul diferențierii este produsul, prestările de servicii, prețul, canalurile de distribuire și imajul. Poziționarea se concretizează într-un joc de șah, prin care se caută obținerea unei schimbări radicale în gândirea consuma-torului, realizarea unei impresii favorabile produsului nostru în gândirea consumatorului. Aceasta se poate realiza printr-o tactică corespunzătoare, prin pași tactice cuprinse în strategia de luptă. Pentru exemplificarea acestei lupte, în încheierea lucrării se prezintă diversele tactici de joc ce se pot aplica. Sunt redate regulile ce urmează a fi respectate de luptători, reguli formulate de Al Ries și Jack Trout:

Aceste regului sunt grupate locul ocupat de participant în lupta dusă pe piață regulile de defensivă, cele de atac, cele ale atacului de flanc, precum și cele ale războiului de partizan (gherilă). Se arată care dintre aceste tactici pot fi folosite cu eficiență de diverșii participați în lupta ce se desfășoară pe piață.

Dezvoltarea sistemului bancar în România după 1989

NAGY ÁGNES

În lucrare se prezintă principalele aspecte ale dezvoltării sistemului bancar în România după transformările care au avut loc în urma evenimentelor din decembrie 1989. Pe scurt se prezintă situația sistemului bancar în țara noastră în timpul economiei de planificare socialistă, perioadă în care activitatea Băncii Naționale Române se limita la emiterea de monete (bancnote) și administrarea facturilor din cadrul bugetului de stat. Se arată în continuare dezvoltarea rapidă a sistemului bancar. Începând cu 1990, organizarea sistemului bancar ținând cont de cerințele economiei de piață. Au fost inființate băncile comerciale și s-a legiferat cadrul juridic și instituțional a BNR-ului. Cu toate că dezvoltarea sistemului bancar a luat amploare, pe terenul politicii economice reale a existat unele neconcordanțe. Între aceasta și politica monetară, valutară, sistemul de impozite și politica comercială și industrială, ceea ce a influențat negativ ritmul și consecvența reînoirii economiei țării, precum formării mecanismelor proprii economiei de piață. În lucrare se face trimitere la legea nr. 33/1991 care a modificat fundamental situația băncilor comerciale din România. Se prezintă date statistice privind creșterea numărului băncilor comerciale între 1990 și 1998 (numărul lor cifrându-se în anul 1998 la 45) pe grupe în funcție de proprietatea capitalului social (de stat, particular, extern). Deasemenea se prezintă ponderea diverselor grupe de bănci în totalul capitalului social (perioada 2000-2003).

Lucrarea se încheie cu un tabel comparativ privind sistemul bancar din țările din Europa centrală și de est, precum și structura acestora folosindu-se indicatorii sistemului bancar al UE.

Emigrare sau stabilirea domiciliului în străinătate

DR WETZEL TAMÁS

Autorul clarifică sensul noțiunilor de emigrare și stabilire

care sunt cele două posibile forme oficiale de atins pentru ședere legală într-o țară pentu care solicitantul nu posedă cetățenia.

Noutăți de reglementări juridice în economie și finanțe – (partea XXIV.)

Cuprind noutățile privind reglementările economice și de finanțe numerele 2004/322 – 2004/562. Monitorul Oficial partea I-a, după cum urmează:

1. impozite, depunerea declarațiilor
2. amortozarea mijloacelor fixe, evaluarea lor
3. contractele de muncă, obligații de plată asupra salariilor
4. taxe vamale, TVA, impozitul de lux, spălarea banilor, impozitul venit
5. privatizare, avantaje pentru întreprinderi mici și mijlocii, egalizări monetare în agricultură
6. audit financiar, verificări contabile
7. pensii, burse
8. norme de contabilitate, funcționarea băncilor populare
9. revendicarea imobilelor și a terenurilor agricole, obligații privind protecția în privința incendiilor, aspecte fiscale privind folosirea mașinilor de casierie
10. călătorii în străinătate, denumirea localităților, protecția consumatorilor, înregistrarea societăților comerciale.

Comunicări

●A XIII-a Conferință pe Țară a Economiștilor Maghiari din România, Cluj-Capoca, 8-9 octombrie 2004

Ședința plenară:

- **Bokros Lajos,** profesor, Universitatea Central Europeană (CEU), Budapesta: *Aspecte pozitive și negative în politica economică după 1989*
- **Constantin Popescu,** profesor universitar, decan, Academia de Studii Economice din București, Facultatea Economie Generală: *Sens și contrasens în evoluția economiei României după 1989*
- **Vasile Puşcaş,** ministru delegat, negociator-șef cu UE, Ministerul Integrării Europene: *Situația negocierilor de aderare la Uniunea Europeană*
- **Török Ádám**, membru corespondent al Academiei de Științe din Ungaria, profesor universitar, Universitatea din Veszprém, Universitatea Științifică și Economică din Budapesta: *Schimbări și factori de influență în problema capacității de concurență privind întreprinderile din Ungaria după 2000*

Ședință pe secțiuni:

- **Probleme de aderare privind sistemul informatic** (Referat de deschidere: Bodosi Imre, manager, Hamor Soft, Sfântu Gheorghe: *Informatica și întreprinderea*; Elekes Sándor, manager, SC Nextra SRL: *Informatica și economia în pragul mileniului trei*)
- **Competitivitate în economie** (Referat de deschidere: Colțea Tibor, coproprietar, Tipoholding și Milotai Anikó, asistent universitar, Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Științe Economice: *Productivitatea muncii, factor decisiv al competitivității*)
- **Oferta de servicii în economia României** (Referat de deschidere: Juhász Mónika Anetta, studentă ph.d, Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Științe Economice: *„Sectorul trei" în mileniul trei. Sectorul serviciilor din România.*)
- **Infrastructura și dezvoltarea rurală** (Referat de deschidere: Dr. Vincze Mária, profesor universitar, prodecan, Universitatea Babeș-Bolyai, Facultatea de Științe Economice: *Posibilități de dezvoltare rurală înainte și după aderare*).

● Programul celui de al V-lea Forum Civil

Între 9-12. septembrie, la Cluj-Napoca, are loc al .-lea Forum Civil, principalul organizator a întâlnirii fiind Fundația pentru Organizațiile Civile din Transilvania. În acest an tematica principală a forumului va fi "Oportunitățile sferei civile în cursul aderării la Uniunea Europeană".

●Notă privind întâlnirea care a avut loc în ziua de 17 iulie a.c., între conducerea pe țară UDMR și conducerea AEMR din România, în cadrul acțiunii "*Dialog pentru viitorul*", inițiată de UDMR.

În ziua de 17 iulie a.c. a avut loc dialogul dintre Conducere pe țară UDMR și Conducerea AEMR din România, la inițiativa UDMR, în cadrul acțiunii "*Dialog pentru viitorul.*"

Au fost prezenți:

Markó Béla, președintele UDMR

Kerekes Gábor, vicepreședintele executiv

Somai József, președintele AEMR

Colțea Tibor, vice-președinte pentru probleme financiare AEMR

Dr.Kerekes Jenő, președinte de onoare AEMR.

După ce Markó Béla a prezentat necesitatea dialogului, Dr. Kerekes Jenő, fostul președinte al AEMR, a arătat că după

înființarea AEMR, relațiile dintre UDMR și AEMR a fost corespunzătoare, UDMR-ul a solicitat frecvent propunerile de specialitate în domeniu economic ale AEMR. Aceste relații, cu timpul, au pierdut din caracterul sistematic, ba mai mult UDMR-ul nu a solicitat prezența AEMR la diversele acțiuni UDMR organizate pe teme economice.

Colțea Tibor a subliniat ca și problemă de prim rang rămânerea tineretului pe plaiurile natale, prin asigurarea unei bunestări pentru tineret. În această privință ar fi necesară o strânsă colaborare între UDMR și AEMR, care a fost complet neglijată de UDMR.

Somai József și-a exprimat satisfacția cu privire la inițierea de UDMR a acestui dialog, considerând că este deosebit de utilă. A exprimat nemulțumirea că UDMR-ul nu a acordat atenția cuvenită activității publice în domeniu economic desfășurată de AEMR, drept exemplu a arătat că timp de patru ani, deși în toate cazurile cu șase luni înainte a fost adus la cunoștința UDMR-ului, cea mai importantă acțiune anuală a AEMR, conferința pe țară a economiștilor, cu teme actuale de economie, la care au ținut expuneri specialiști de renume din România și Ungaria (Satu Mare, Gheorgheni, Sft. Gheorghe, Miercurea Ciuc) UDMR-ul a programat pentru aceeași dată Consiliul Delegaților Uniunii, din care cauză parlamentarii UDMR, axați pe probleme economice, nu au putut participa la conferință.

Somai József s-a referit și la aspectele financiare ale activității AEMR și a arătat că sistemul actual de ajutor financiar pe de parte nu satisface necesitățile, fapt pentru care a cerut UDMR-ului să acorde o atenție mai mare acestei probleme, având în vedere că Fundația Communitas căreia revine această sarcină, este patronată de UDMR.

Prezentând realizările în diversele domenii de AEMR în decursul anilor Somai József a formulat o serie de propuneri pentru eliminarea lipsurilor existent în privința colaborării celor două asociații civile, printre care constituirea din specialiști a unui colectiv de cercetare în domeniul politicii agrare și a dezvoltării regiunilor, a unei baze de cercetare economică, la înființarea și funcționarea căreia se angajează AEMR, datorită faptului că deja de ani de zile are realizări valoroase, concretizate în mai multe cărți de specialitate, volume de studii publicate. În prezent un colectiv format din 30 de specialiști lucrează la un dicționar economic româno-maghiară, ce va apare pe la sfârșitul anului în curs. Există cadrul juridic pentru aceaste activități, Fundația Bölöni Farkas Sándor.

Răspunzând la cele prezentate, Markó Béla și-a exprimat părerea că deficiențele amintite sunt juste și că în viitor va trebui să se înlăture aceste deficiențe în colaborarea dintre UDMR și AEMR. Și-a exprimat părerea că Fundația Communitas va trebui să sprijine mai substanțial activitatea AEMR, în mod deosebit publicarea dicționarului economic româno-maghiar. Este de dorit ca în viitor asemenea întâlniri să aibă loc regulat, în intervale de cel mult din șase în șase luni.

Kerekes Gábor și-a exprimat părerea că ar trebui să constituie prioritate modul de folosire și utilizare cu eficiența a bunurile restituite instituțiilor maghiare din România, problema Planului național de dezvoltare (2005-2007), în elaborarea căruia și UDMR-ului îi revine sarcina de a colabora, solicitând și colaborarea AEMR.

* * *